

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tomasz Pobóg-Malinowski

Příprava scénáře

Tomasz Pobóg-Malinowski vystudoval Národní filmovou, divadelní a televizní školu v polské Lodži a následně anglickou literaturu ve Varšavě. V roce 1982 odjel do Londýna a pokračoval v práci jako nezávislý filmař. Režíroval a produkoval přes 70 filmů a televizních publicistických pořadů. Pracoval pro BBC, Channel 4, WTV a polskou televizi, pro které vytvořil řadu dokumentů o současných problémech. Je držitelem prestižních cen – Cena mezinárodního filmového festivalu v Oberhausenu, hlavní cena z Krakova, ceny z Grenoblu, San Francisca, Bilbao, Hong Kongu, Edinburgu nebo Zakopaném.

Ve svém příspěvku se zaměřil na význam scénáře z hlediska práce producenta.

Kvalitní scénář, jeho správné sepsání je předpokladem úspěšné práce producenta. Díky dobře napsanému scénáři může nalézt správné lokace, nebo vyřešit scénický prostor, může podle něj vytvořit dekupáž (plán toho, v jakém pořadí se budou jednotlivé záběry po sobě točit), natáčecí plán, přesný rozpočet. Ulehčí na place práci v podstatě všem, nejen produkci. Budou se podle něho orientovat i režisér, kameraman, zvukař, samozřejmě herci a i střihač bude mít jednodušší práci. Dobré přípravy prostě zjednoduší, urychlí a zefektivní práci.

U hraných filmů se nejčastěji využívají hlavně dvě formy scénáře: literární scénář a technický scénář, který může být rozšířen o kreslený storyboard.

Technický scénář je vlastně přepisem literárního scénáře do technické řeči filmu. Scénář je rozdělen na záběry, každý má stanoven délku, velikost, sklon a pohyby kamery. Udává počet záběrů, z nichž se skládají jednotlivé obrazy, vždy s vyčíslením metráže a s označením exteriér, ateliér, reál. Jsou v něm např. obsaženy poznámky o technice snímání, použití jeřábu, zadní projekce, hudby a ruchů, označeny jízdy kamerou, požadavky triků. Z odhadnuté metráže jednotlivých obrazů se určí přibližná metráž filmu. Na začátku každého technického scénáře je úplný výčet postav s uvedením počtu záběrů, v nichž hrají, seznam staveb v ateliéru i exteriéru a jednotlivých exteriérových motivů, popisy dekorací. Technický scénář slouží pro vypracování výrobního plánu a finančního rozpočtu, je závazný pro všechny členy výrobního štábu i pro ostatní pracovníky studia. Proto je tak nezbytné důkladné zpracování technického scénáře. Bez něho není producent schopen sestavit rozpočet.

Literární scénář obsahuje podrobný obsah, popis všeho, co divák v kině uvidí a uslyší, tedy nejen úplný přehled děje, popis prostředí, charakteru postava jejich jednání, ale i definitivní podobu dialogů. Literární scénář může mít několik forem. Scenáristé používají buď způsobu dělení na levou a pravou část stránky – nalevo se píše to, co na plátně uvidíme, a napravo to, co uslyšíme – nebo způsobu, jakým se běžně píše próza. Někdy se používá způsobu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

obvyklého u psaní divadelní hry, kdy obrazová část je uvedena v závorkách za dialogy. Každý scénář je dělen na obrazy, které vedle pořadového čísla obsahují údaj o místě a času scény (den, noc, byt, příroda...).

U dokumentů, publicistiky, náročnějších reportáží stačí bodový scénář, televizní žurnalistice je používanější než technický a literární scénář. Je rozdělen do odstavců, které popisují jednotlivé obsahové body audiovizuálního díla. Jsou zde rozepsáni respondenti, lokace (místa natáčení), popřípadě časové údaje a obsahová stránka jednotlivých bodů.